

A Fővárosi Ítéletábrla a ... Ügyvédi Iroda (cím.; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (felperes címe.) I. rendű és II.rendű felperes neve (II. rendű felperes címe.) II. rendű felpereseknek - a Burai-Kovács, Perlaky, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. július 11. napján kelt 9.G.40.643/2017/44. számú közbenső ítéletével szemben az alperes által 45. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi:

r é s z - é s k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét rész- és közbenső ítéletnek tekinti; annak nem fellebbezett részét nem érinti;

fellebbezett részét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 50.800 (ötvenezer-nyolcszáz) forint másodfokú perköltséget.

Ezen rész- és közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperesek, mint kölcsönvevő egyetemleges adóstársak 2008. június 30. napján kölcsönszerződést kötöttek az alperessel, mint kölcsönt nyújtó bankkal.

A szerződés szerint a kölcsön célja a szerződésben rögzített szám alatti ingatlan megvásárlásának részbeni finanszírozása volt.

A kölcsön összege 11.790 CHF-nek megfelelő, legfeljebb 15.000 forint összeg. A kölcsön futamideje 24 hónap, végső lejáratí napja 2010. május 27.

A felek JD....5-B számon 2008. június 30. napján jelzálogszerződést kötöttek a fenti kölcsönszerződés biztosítására az Érd 2...8 helyrajzi számú, szám alatti ingatlan tekintetében. A jelzálogszerződés, valamint a kölcsönszerződés vonatkozásában a felperesek Dr. B.J. budapesti közjegyző előtt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek és megerősítették a jelzálogszerződésben foglaltakat.

A kölcsön folyósítására 2008. június 8. napján került sor, a folyósított kölcsön összege 105.924,73 CHF, a folyósításkori árfolyam 141,61 forint/CHF volt.

A felperesek a kölcsönszerződés alapján fennálló tartozásukat 2009. április 17. napján visszafizették.

A felperesek többször módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés, a jelzálogszerződés, a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat teljes érvénytelenségét, az árfolyamváltásból eredő kockázatról szóló nem megfelelő tájékoztatás okán. A kereseti kérelmük jogalapjaként az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban:

r.Ptk.) 209/B. § (1) bekezdését, továbbá a 209/A. §-át jelölték meg.

Hivatkoztak a beszerzett igazságügyi szakértői véleményben foglalt azon megállapításra, amely szerint a nyilatkozat megnevezésű okiraton nem a II. rendű felperes aláírása szerepel.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és felperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Előadása szerint a kölcsönszerződés 2009. július 26. előtt megszűnt, ezért a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) 6. § (2) bekezdése, valamint a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv). alapján öt elszámolási kötelezettség nem terhelte. Állította, hogy megfelelő volt a kockázatról történő tájékoztatás, a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat tanúsítja, hogy a felperesek a jogügylet kockázatairól teljes tájékoztatást kaptak. Kiemelte, hogy a szakértői vélemény ismeretében igazolható, hogy bár a II. rendű felperes vonatkozásában a kockázatfeltáró nyilatkozatot illetően magánokirat-hamisítás történt, de ez nem jelenti azt, hogy a szerződést, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatot nem vitásan aláíró I. rendű felperessel szemben a tájékoztatás ne lett volna megfelelő, ezért a szerződés érvénytelenségét sem lehet megállapítani.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felek közötti 2008. június 30. napjáig JD....05 számon létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, a fentieket meghaladóan elutasította a felpereseknek az érvénytelenség megállapítására irányuló keresetét.

Határozata indokolása szerint nem vitásan a felek között a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amely a r.Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. Az alperes nem vitatta, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó perbeli szerződéses rendelkezés egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételnek minősült, ezért a szerződési kikötés tisztességtelensége vizsgálható volt. Utalt a r.Ptk. 209. § (1) és (2), valamint a 209/A. § (2) bekezdésében és az 1996. évi CXII tv. (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra. A r.Ptk. 209. § (4) bekezdésének felhívásával kifejtette, hogy az Európai Tanács 1993. április 5-ei 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének való megfelelés lényegében a magyar jogalkotó biztosította és a nemzeti bíróság a közvetlen hatállyal bíró irányelvi rendelkezést köteles alkalmazni az egyértelmű, világos nemzeti jogszabállyal szemben is. Mindezek alapján azt vizsgálta, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen kitűnik-e az, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, az árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhet.

A beszerzett, dr. Cs.S. igazságügyi szakértői véleményben foglaltak alapján megállapította, hogy a nyilatkozat megnevezésű okiratban foglaltakon nem a II. rendű alperes aláírása szerepel, továbbá úgy foglalt állást, hogy a felperesek állításával ellentétben a kockázatfeltáró nyilatkozatból egyértelműen megállapítható, hogy annak keletkezése 2008. június 4. napja.

A lakossági ingatlanfedezetes hitelek szerződési feltételei 8.6 pontjában foglalt tájékoztatást nem tartotta megfelelőnek, úgy foglalt állást, hogy a szerződéses rendelkezésben az alperes a II. rendű felperest sem arról nem tájékoztatta, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, sem arról, hogy árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, sem arról, hogy az árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhet. Mindezek alapján azt állapította meg, hogy a II. rendű alperes részére a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseiről nyújtott tájékoztatás nem volt világos és egyértelmű, ezért a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései a felhívott Ptk. §-ok alapján semmisék. A rendelkezés a főszoolgáltatás körébe tartozik, ezért annak érvénytelensége az egész szerződésre kihat, annak érvénytelenségét eredményezi.

Az I. rendű felperes vonatkozásában azt állapította meg, hogy 2008. június 4. napján a szerződés megkötését megelőzően közel egy hónappal aláírta az árfolyam kockázati tájékoztatást, amely megfelelt a fenti követelményeknek, ebben ugyanis az tájékoztatást nyújtott arról, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege megemelkedhet és ennek korlátját nem jelölte meg. Ez a nyilatkozat, illetőleg a kockázati tájékoztatás olyan volt, amely alapján az átlagos fogyasztó fel tudta mérni azt, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek milyen hatása lehet a gazdasági helyzetére, és abból megállapíthatta, hogy az árfolyamváltozással számolnia kell, amely nem elhanyagolható kockázatot jelent az I. rendű felperes részére. Mivel a felperesek keresetében hivatkozott érvénytelenségi ok a II. rendű felperes vonatkozásában fennáll, az I. rendű felperes vonatkozásában viszont nem, ugyanakkor az I. és II. rendű felperesek a szerződés szerint egyetemleges adóstársak, ezért úgy foglalt állást, hogy a nem megfelelő árfolyam kockázati tájékoztatás a szerződés egészének érvénytelenségét eredményezi. Nem látott lehetőséget arra, hogy kizárólag a II. rendű felperes és az alperes viszonylatában állapítsa meg a szerződés érvénytelenségét. Amennyiben ugyanis a szerződés teljes egészében érvénytelen, úgy az érvénytelenség valamennyi szerződő félre kiterjed, ezért is kell az érvénytelenségi perekben valamennyi szerződő félnek perben állnia. Erre tekintettel a szerződés érvénytelenségét valamennyi szerződő fél tekintetében megállapította, ugyanakkor alaptalannak tartotta a felperesek azon keresetét, amely a jelzálogszerződés és a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat érvénytelenségére irányult.

A felperesek ezen nyilatkozatok érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetüket a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapították, a kölcsönszerződés érvénytelensége azonban önmagában még a kölcsönszerződés biztosítására kötött szerződés, azaz a jelzálogszerződés érvénytelenségét nem eredményezi. A közjegyzői okiratban foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatban a felperesek megerősítették, hogy az alperessel milyen tartalommal kötöttek kölcsönszerződést, illetve a zálogkötelezetti vállalásokat erősítették meg, a kölcsönszerződésből eredő felperesi kötelezettségek azonban nem ezen okiratból erednek, ez csak a felperesek egyoldalú nyilatkozatát tartalmazza.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési rendelkezés érvénytelensége okán a felpereseknek elszámolási igénye keletkezett az alperessel, amely tekintetében a per folytatása indokolt és ezért a kereset jogalapja körében közbenső ítélettel rendelkezett.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben a határozat megváltoztatását és a kereset az I. rendű felperes vonatkozásában történő teljes elutasítását, míg a II. rendű felperes vonatkozásában a kölcsönszerződés érvénytelenség azzal állapítsa meg, hogy a II. rendű felperesnek az érvénytelenség megállapítására vonatkozó keresetét ezt meghaladóan utasítsa el.

Nem vitatta, hogy a II. rendű felperes tekintetében a tájékoztatás nem volt megfelelő, ugyanakkor úgy foglalt állást, hogy esetében forint alapon szükséges az elszámolás, mivel az árfolyamváltozásból eredő többlet felszámított összegek nem vehetők figyelembe. Utal a r. Ptk. 334. § (1) bekezdés és a 338. § (1) bekezdésben foglaltakra, továbbá arra, hogy a pénztartozás minden esetben osztható. Álláspontja szerint, mivel a csak a II. rendű felperes tekintetében állapítható meg a szerződés érvénytelensége, ez a körülmény nem eredményezi a teljes érvénytelenséget.

A fellebbezési kérelmét kiegészítve kiemelten hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.868/2018/10. sorszámu ítéletében foglaltakra.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták. Utaltak a r.Pp. 51. § (1) bekezdés a) pontja és 52. § (1) bekezdésében foglaltakra, amely szerint a felperesek egyetemleges adósok, az egyikőjükkel kapcsolatos érvénytelenségi ok kihat a jogviszony másik szereplőire is, továbbá felhívták a r.Ptk. 337. § (1) és (2) bekezdésében írtakat. Kiemelték,

hogyan nyilvánvaló, hogy a kockázatfeltárás hiánya a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe ütközik és ez semmisséget eredményez.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének a r.Pp. 213. § (2) és (3) bekezdése alapján rész- és közbelső ítéletnek tekintette, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a felpereseknek a jelzálogszerződés és a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét elutasította.

E kereseti kérelemről szóló elutasító ítéleti rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a r.Pp. 228. § (3) bekezdése alapján.

Az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a fellebbezésben foglaltak alapján, annak keretei között bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezéssel érintett körben megfelelően feltárta, az abból levont jogkövetkeztetései, a releváns jogszabályok értelmezése és alkalmazása alapján érdemben helytállóak, döntésének érdemével és annak jogi indokolásával az ítéletábra maradéktalanul egyetértett, azt megismételni nem kívánja, a fellebbezésben foglaltak alapján azonban az alábbiakat emeli ki:

Nem vitásan a felperesek keresete az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem megfelelő volta és tisztességtelensége okán a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult.

Az elsőfokú bíróság az alperes tájékoztatási kötelezettségének megfelelőségét a felperesek tekintetében helytállóan egyenként vizsgálta.

A szerződés releváns rendelkezése /a 8.6 pont/, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma, továbbá a lefolytatott bizonyítási eljárás - felek nyilatkozatai és az igazságügyi szakértői vélemény - alapján jutott arra a következtetésre, amelyet a peres felek nem vitattak, hogy az alperesi tájékoztatás az I. rendű felperes vonatkozásában megfelelő volt, míg a II. rendű felperes vonatkozásában nem volt kielégítő, hiszen meg sem történt.

Az sem volt vitás, hogy a szerződés alapján az I. és II. rendű felperesek egyetemleges adósok, hitelfelvevők voltak, továbbá, hogy a tisztességtelen árfolyam kockázati tájékoztatás a szerződés főszolgáltatási körébe tartozó rendelkezés, amelynek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása valamennyi szerződést kötő fél tekintetében az érvénytelenséget eredményez, azaz az egyetemleges adósok esetében az egyik féllel szembeni érvénytelenségi ok kihat a jogviszony többi szereplőjére (másik adóstársra és az alperesre).

A devizahiteles perek esetében az érvénytelenségi ok kiküszöbölése a cél. Az érvénytelenségi ok kiküszöbölése során a DH2 tv. 37. §-a szerint előterjesztett jogkövetkezményi keresetben foglalt - a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása iránti - kérelem vizsgálata szükséges.

Adott esetben a felperesek jogkövetkezményi keresetét előterjesztettek, az elsőfokú bíróság pedig helytállóan utalt arra, hogy a folytatódó eljárásban - figyelemmel arra, hogy az adott szerződési feltétel a felek közötti elszámolásra kihat, - szükséges vizsgálni azt, hogy a felpereseket megilleti-e

és amennyiben igen, milyen összegű követelés az alperessel szemben.

Az ítéletábra álláspontja szerint az érvénytelenségi ok kiküszöbölése, illetőleg a jogkövetkezmény alkalmazása, a felek közötti elszámolás során lehet és szükséges figyelembe venni azt a körülményt, hogy a II. rendű felperes tekintetében a tájékoztatás igazolható módon nem történt meg. Ennek figyelembevételével határozható meg a felperesi adósok közötti és a felpereseknek az alperes viszonyában történő elszámolása.

Ez az elszámolás azonban a szerződés érvénytelenségének tényét nem érinti.

Az ítéletábra megjegyzi, hogy az alperes által hivatkozott Kúriai ítéletben [Pfv.I.21.868/2018/10. számú ítélet] foglaltak csak annyiban relevánsak, hogy nem kizárt - ahogy arra az alperes a kiegészítő beadványa 7. pontjában maga is hivatkozott - sőt adott esetben szükséges is adósonként vizsgálni azt, hogy a tájékoztatás hogyan történt meg. A felhívott esetben azonban a Kúria a másodfokú bírósággal egyetértve jutott arra a megállapításra, hogy az ott vizsgált esetben a nyilatkozat aláírásának a hiánya nem jelentette a tájékoztatás teljes körű hiányát, mivel abban a perben az adósok igazolhatóan a szerződésbe foglalt és felhívott IX.4 pont alapján megfelelő tájékoztatást kaptak a kockázatról, azaz a nyilatkozat aláírásának hiánya nem volt releváns a tájékoztatás körében.

A jelen perben pedig éppen azt fejtette ki helytállóan és a felek által sem vitatottan az elsőfokú bíróság, hogy önmagában a szerződési rendelkezés, amelyet a II. rendű felperes aláírt, nem teljesítette a tájékoztatáshoz fűződő követelményeket, azaz önmagában a szerződési rendelkezéssel az alperes a felpereseket nem tájékoztatta megfelelően.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság rész- és közbensőnek minősülő ítéletét a r.Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért az ítéletábra a r. Pp. 78. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kötelezte a felperesek részére a jogi képvisellel felmerült másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek mértékét a 32/ 2003. (VIII. 22.) IM. Rendelet 3. § (5)-(6) bekezdésében foglaltak alapján figyelemmel a 4/2009. (XII. 14.) PK. Véleményben írtakra is mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2019. november 27.

. Senyei György s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

. Bicskei Ildikó s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: